

1. A képzés célja

A hazai köznevelési rendszert érő egyik legnagyobb változás az elmúlt években a tanfelügyelet és a pedagógusminősítés rendszerének kiépülése. Mivel új szakterületről beszélhetünk, jelentős igény mutatkozik a felügyeletben és a minősítésben dolgozó, illetve a szakterület iránt érdeklődést mutató szakemberek speciális felkészítésére, továbbképzésére.

A képzés célja, hogy a tanfelügyelői és pedagógusminősítői feladatokat ellátó szakértőket, illetve a szakterületen elmélyült tudás megszerzésére törekvő pedagógusokat felkészítse a szakterület problémavilágára való reflektálásra; képessé tegye őket az adott terület fejlesztésére, önálló kutatások végzésére, a nemzetközi partneri kapcsolatokban történő szerepvállalásra. A specialisták képzése alapvetően arra fókuszál, hogy a szakvizsgát szerző szakemberek a rendszerfejlesztés közreműködői legyenek, segíteni tudják az adott területen a tudás termelését, megosztását és alkalmazását, továbbá a fejlesztéseket tudják a rendszer többi szereplője számára megfelelően kommunikálni.

2. Szakmai kompetenciák

Tudás

A képzés eredményeként a szakember:

1. Ismeri a köznevelés szabályozási környezetét.
2. Ismeri a tanfelügyeleti ellenőrzés és a pedagógusminősítés szakmai koncepcióját, modell-leírását.
3. Ismeri az intézményi pedagógiai folyamatokat.
4. Tisztában van az általa látogatott intézménytípus jellemzőivel, és az intézmény számára kötelező dokumentumok előírt tartalmával, ismer egyéni fejlesztési és szervezetfejlesztési modelleket, melyek alapján fejlesztési beavatkozások kezdeményezhetők.
5. Ismer modelleket, amelyek alapján az önismeret elemei azonosíthatóak
6. Ismeri a pedagógusok értékelésének, minősítésének nemzetközi példáit.
7. Rendelkezik innováció kezdeményezéséhez, vezetéséhez és értékeléséhez szükséges szakmai ismeretekkel.
8. Ismeri a kutatómódszertan alapjait.
9. Ismeri az innovációval kapcsolatos hazai és nemzetközi kutatások eredményeit.
10. Rendelkezik a szakértői munka elvégzéséhez szükséges módszertani ismeretekkel.

Képesség

A képzés eredményeként a szakember:

1. Képes a jogszabályok értelmezésére, a köznevelés szabályozásának követésére.
2. Képes a tanfelügyelői értékelési, a pedagógusminősítési szempontok és indikátorok használatára és használatának értékelésére.
3. A tanfelügyeleti és minősítési szabályokat az adott keretek között mindig az aktuális helyzetnek megfelelően alkalmazza. Képes értékelni ezen szabályok alkalmazásának megfelelőségét, javaslatokat megfogalmazni a szabályrendszer fejlesztésére vonatkozóan.
4. Képes a három terület (pedagógus – vezető - intézmény) összefüggéseinek megértésére, azok összekapcsolására.
5. A korszerű pszichológiai, pedagógia és szakmódszertani ismereteit szakértői, elemzői és fejlesztői munkája során alkalmazni tudja.
6. Képes a személyre szabott folyamatokban, az egyéni fejlesztésben és fejlődésben gondolkodni, és képes ezt összekapcsolni a szervezetfejlesztési megközelítésekkel.

7. Képes az innováció felismerésére, javaslatok megfogalmazására az innovációs potenciál és teljesítmény növelésére.
8. Képes mérőeszközök elemzésére.
9. A szakértői munka elvégzéséhez kapcsolódó, valamint a kutatási módszertant alkalmazni tudja.

Attitűd, motiváció

A képzés eredményeként a szakember:

1. A szakértői munkával kapcsolatos új ismereteket, fejlődési utakat keresi és elsajátítja.
2. Elfogadja, hogy a kompetenciák fejleszthetők.
3. Elfogadja, hogy az oktató-nevelő munkában nincsenek „abszolút igazságok”, egy feladatra többféle jó megoldás is létezhet.
4. Elkötelezett a fejlesztés, fejlődés mellett.
5. Elkötelezett a jogkövető magatartás mellett.
6. Motivált a tanfelügyelet és a pedagógusminősítés iránt.

Autonómia, felelősség

A képzés eredményeként a szakember:

1. A jogszabályi változásokat követi.
2. Önállóan értelmezi a köznevelés és az adott téma szabályozásának szövegét.
3. Teljes felelősséggel használja a tanfelügyeleti és minősítési eljárásrendet.
4. Teljes mértékben felelős pedagógiai, pszichológiai, szakmódszertani tudásának folyamatos fejlesztésért.
5. Erősségek, fejlesztésre váró területek meghatározásában teljesen autonóm.
6. Felelős szakmai tevékenysége minőségéért.
7. Munkáját a szakértői etikai szabályok betartásával végzi.

3. Szakterület, ismeretkörök, kreditek

Az alapozó szakasz ismeretkörei: 62 kredit

Közigazgatási vezetési ismeretek: 8-12 kredit

A modern közoktatási rendszerek rendszerszintű problémáinak elemzése és az oktatás területét is elérő nemzetköziesedés folyamatainak, az oktatási rendszerek fejlődését befolyásoló nemzetközi hatásoknak, valamint az európai integráció jelentette kihívásoknak és feladatoknak a megismerése.

Az intézményes nevelés makrotársadalmi összefüggéseinek, valamint tágabb szervezeti és politikai környezetének, az Európai Uniónak az oktatás fejlesztésére, befolyásolására irányuló tevékenységének és eszközrendszerének megismerése.

A közigazgatási rendszer különböző szintjeinek feladat- és hatáskörének megismerése, az önkormányzatok működése, az államigazgatási szervek és önkormányzatok együttműködése. A központi és az önkormányzati közoktatás irányítás kapcsolatrendszere.

Oktatásjog, fogalmak, értelmezések, alkalmazások.

A nevelési-oktatási intézmény mint szervezet: 13-17 kredit

Az iskola, mint a környezetével szoros kölcsönhatásban álló rendszer. Szervezeti modellek, dimenziók, szervezeti kultúra. A stratégiaalkotás és a szervezeti struktúra összekapcsolása;

struktúra, célok, folyamatok, szervezeti szabályozás. A szervezetfejlesztés, mint változási folyamat. Iskolafejlesztés, innováció, hazai és nemzetközi tendenciák. Uniós programok és a hazai fejlesztési politika.

Hatékony intézményvezetés, vezetélméleti ismeretek, kompetenciák a vezetésben, stratégiai célok és a vezető tevékenységének kapcsolatai. A személyes hatékonyság fejlesztése (kommunikáció, együttműködés, konfliktuskezelés stb.) Modern digitális eszközök és digitális kompetenciák alkalmazása a vezetésben. A digitalizáció hatása az iskolára és környezetére. Az intézményvezetés jogszabályi környezete.

Az intézmény és környezete: 4-6 kredit

Feladatellátás, hatáskörök és jogosultságok a közoktatás irányítási szintjein. A köznevelési intézmények fenntartói: jogok, feladatok, felelősség. Kapcsolatok és együttműködés ágazaton belül és ágazatok között. Partnerkapcsolatok, a kapcsolattartás formái, partneri igények és elégedettség, minőség és intézményfejlesztés. Intézmény és környezete.

A nevelési-oktatási intézmény hatékonysága: 5-7 kredit

Az intézményi működés mérése és értékelés, tanfelügyeleti ellenőrzés, értékelés, a működés eredményessége, hatékonysága (külső és belső hatékonyság). Az intézmény belső értékelése, intézményi önértékelés, munkatársak és vezetők teljesítményének értékelése, pedagógusminősítés, az iskola klímája és annak hatása a működésre. Az iskolai vizsgálatok módszertana. A közoktatás eredményességének és hatékonyságának értelmezése, kapcsolata az intézményi szintű értékeléssel. A minőség értelmezése.

Az integráció és szegregáció kérdései: 5-7 kredit

Oktatáspolitikai prioritások, a társadalmi esélyek és az oktatási rendszer. Integráció, inklúzió, szegregáció, esélyegyenlőség. Az intézményes nevelés makrotársadalmi és szervezeti szintű összefüggései. Az Európai Unió oktatásfejlesztési és esélyegyenlőségi politikája, ezek megjelenési formája a hazai fejlesztési programokban és az intézmények működésében. Esélyteremtés fenntartói szinten az oktatás segítségével. Oktatáspolitikai eszközök az irányítás szintjein az esélyegyenlőség, az integráció érdekében.

A pedagógus a nevelési-oktatási intézmény szervezetében: 6-8 kredit

Az intézmény vezetése, a hatásos cselekvést lehetővé tevő vezetői képességek, kompetenciák. A pedagógus, mint vezető, a tanítási-tanulási folyamat tervezője, szervezője, irányítója és értékelője. A pedagógusok teljesítménye, munkájuk értékelése, fejlesztő támogatások a szervezetben.

Az intrapszichés, az interperszonális és a szervezeti konfliktusok fogalma, ezek szituációs gyakorlatok során való elkülönítése. Konfliktuskezelési stratégiák, a megoldási módok sajátélményű megtapasztalása. A vezető, tanácsadó, szakértő szerepe a konfliktusmegoldásban.

Sajátos pedagógiai, pszichológiai ismereteket és módszereket igénylő személyek, illetve csoportok nevelése-oktatása: 5-7 kredit

A szociálpszichológiai alapismeretek szerepe a nevelésben, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő tanulók és csoportok esetében. Társas kapcsolatok és működtetésük, attribúciók, sztereotípiák, csoportközi konfliktusok, előítéletek. A kiemelt figyelmet igénylő tanulók és tanulók csoportja, jellemzői. Az együttnevelés szerepe a kiemelt figyelmet igénylő tanulók és fiatalok fejlesztésében. A sajátos nevelési igény, mint jogi kategória. Integráció és a kisebbségek (nemzeti, etnikai). A lifelong learning mint cél az uniós és a hazai gyakorlatban az oktatási rendszerben.

A szigorlat kreditértéke: 0 kredit

A szakmai szakasz meghatározó ismeretkörei: 58 kredit

Pedagógiai értékelés: 6-9 kredit

Az intézményértékelés alapjai. Nemzetközi kitekintés az intézményértékelési modellekre. Értékelés, ellenőrzés a közoktatásban. Az Európai Unió és az intézményi önértékelés. Az intézményértékelés általános folyamata. A pedagógusok és a vezetők értékelésének elméleti háttere: a teljesítményértékelés fogalma. A munkaköri leírások szerepe a teljesítményértékelésben. Hazai és nemzetközi példák (C5, 360 fokos értékelés) a pedagógusok értékelésére. A vezetőre vonatkozó elvárások és a közvetített szervezeti kultúra összefüggései.

Szakértői munka és környezete: 15-18 kredit

A minősítést érintő jogszabályi háttér. A tanfelügyeletet érintő jogszabályi háttér. Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés (tanfelügyelet) jogszabályi háttere. Az intézményi folyamatok rendszere, értékelése. A tanórai folyamatok, valamint a tanulás és tanítás értékelése. A reflektív gondolkodás fejlesztésének eszközei. A tanfelügyeleti ellenőrzés és a minősítés azonosságai, különbözőségei. A tanfelügyelet és a minősítés során alkalmazott módszertan tapasztalatai a szakértői praxisban. A szakértői munka folyamata, tervezése. A reflexiót, önreflexiót lehetővé tevő kérdéskultúra. Az intézményértékelés dokumentációja.

Tréning, gyakorlat 12-15 kredit

Az az önismeret elméleti modelljei. Szakértői szerepek és elvárások. Moderáció a szakértői munkában. A terepi gyakorlat módszerei és eszközei. A szakértői énmárka megfogalmazása, a folyamatos fejlődés tervezése, a szakmai tanulóközösség bemutatása.

Kutatás, innováció: 6- 8 kredit

A pedagógiai kutatás elméleti alapjai. A pedagógiai kutatás helyzete Magyarországon. A neveléstudományi kutatások jelenlegi irányai, a nemzetközi szervezetek, együttműködések. A tanfelügyelettel, pedagógus szakmai életúttal kapcsolatos külföldi kutatások, elemzések. Kutatás – fejlesztés – innováció. A magyarországi fejlesztési, innovációs helyzet elemzése. A magyar Nemzeti Oktatási Innovációs Rendszer jellemzői. Tanfelügyelők, minősítő szakértők lehetőségei a fejlesztésekben, innovációkban.

A záródolgozat: 10 kredit

Mindösszesen: 120 kredit